

تهنز ... پانوراما 3 ... ستیشان شهزینانی

خهوننامهی کوردی

ئهمه‌ی خواره‌وه به‌رچنیکه له وه‌رگێرانه کوردیه‌که‌ی خهوننامه‌ی کوردی شیرین (ئیبین سیرین) ئه‌وی شه‌وله‌خه‌ونیدا به‌رپرسیک به‌ده‌مییه‌وه پیکه‌نێ سبه‌ینێ یان ده‌بیت به‌به‌رپوه به‌ری گشتی یان فه‌رمانبه‌ریکیده‌ست رۆیشتوو، ئه‌وی له‌خه‌ونیداله‌گه‌ل کاربه‌ده‌ستانی حکومیو حیزبیدا ده‌ستبازی بکات ئه‌وه‌ده‌بیته شه‌ریکه‌دزی گه‌نده‌لی و ساخته کارییه‌کانیان، ئه‌وی له‌خه‌ونیدا به‌رپرسیک کارتی پیرۆزبایی بۆبنیڕیت بێ هیچ دوودلیو گومانیک دوا‌ی کۆتایی هاتنی شه‌و زه‌ویه‌کی له‌نایابترین جیگه‌ی شاردا ده‌دریٲی.

ئه‌وی له‌خه‌ونیدا به‌رپرسیک زله‌یه‌کی لی‌دا پێویسته سبه‌ینێ ولات به‌جیبه‌یٲی و سه‌ری خۆی هه‌لگرئ، ئه‌وی له‌خه‌ونیدا له‌گه‌ل پاسه‌ وانی به‌رپرسه‌ کان شه‌ر بکات دووبه‌ یانی به‌تۆمه‌تی ناپاکی و خیانه‌ت و مه‌ترسیدرووستکردن بۆئاسایشی نه‌ ته‌وه‌یی له‌کونی ره‌ش و ژیر زه‌مینی ئه‌شکه‌ نجه‌ ده‌نرئ، ئه‌وی شه‌و له‌ خه‌ونیدا به‌دزییه‌وه له‌ ئاوی به‌لۆعه‌ی ماله‌ به‌رپرسیکی خواره‌وه ئه‌و خه‌ونه‌ دووته‌فسیری هه‌یه‌، یه‌که‌میان گه‌ر کاکیه‌رپرس میزاجی ساف بوو ئه‌وه‌ گۆلی خۆت کرد، دووه‌میان گه‌رمیزاجی شی‌واوبوو خاک به‌سه‌رت تالاو ده‌که‌ن به‌قورگندا، ئه‌وی شه‌و له‌خه‌ونیدا رپپوانی دژیحکومه‌ت کرد ما نایه‌کی نییه‌و ده‌توانی له‌ به‌رده‌م به‌لۆعه‌یه‌کی ئاودا بیگه‌یریته‌وه‌و بیدا به‌ده‌م ئاوه‌وه‌، ئه‌وجا شایه‌تمانیکه‌ی به‌حه‌ق بی‌نی چونکه‌ خه‌ونی وا تا هه‌زار سالی تریش نایه‌ ته‌دی، به‌لام ئه‌گه‌ر له‌خه‌ونتدا بووی به‌به‌رپرس یان وه‌زیر یان شتیکی له‌وجۆره‌ خه‌وه‌که‌ت مه‌گه‌یره‌وه له‌به‌ر ئه‌وه‌ی ده‌سه‌لاتپه‌رستانی ئیره‌ له‌سیداره‌ت ده‌ده‌ن چونکه‌ ده‌ زانی مافی ئه‌وه‌ت نییه‌ خه‌ونی واببینی؟ با‌ته‌فسیره‌که‌ی ئیمه‌ش لی‌ره‌دا به‌سه‌بیت، خۆخه‌ریکه‌ هیٲی سوور ده‌به‌زینین.

را پۆرتی دارایی

به‌ریزان، جه‌ ماوه‌ری دلسۆزی گه‌له‌ که‌ مان، ئهمه‌ی خواره‌وه را پۆرتی داری سالی پارمانه‌ که‌ له‌ خزمه‌تی ئیوه‌ سه‌رفمان کردوو، هه‌زده‌که‌ین به‌ چاوی خۆتان ئه‌و راستییه‌ ببینن.

بر‌ی 250 هه‌زار دۆلار مه‌سه‌ره‌ فی ک‌رینی داییی بۆ مندالانی چاوه‌گه‌شی سه‌ر مایه‌داران و پیاوه‌ قه‌له‌وه‌ کان، بر‌ی 700 هه‌زار دۆلار مه‌سه‌ره‌ فی تیپی مۆسیقا کان بۆ به‌رپوه‌ بردنی ئا هه‌نگی یاده‌ کانی حیزب.

بر‌ی 1 ملیۆن دۆلار بۆدرووستکردنی هۆتیلیکی هاوچه‌رخ بۆ خانه‌دا نان و ئه‌ شرافی شاره‌ کان، بر‌ی 400 هه‌زار دۆلار بۆک‌رینی قه‌نه‌ فه‌و می‌زو کورسی بۆ باره‌ گا حیزبییه‌ کان، بر‌ی 625 هه‌زار دۆلار تیچونی پ‌رۆژه‌یه‌کی خزمه‌تگوزاریی که‌ به‌داخه‌وه‌ دوا‌یی هه‌لوه‌ شایه‌وه‌.

بر‌ی 2 ملیۆن دۆلار بۆ ده‌عه‌وت و ده‌عه‌وتکاریی سه‌رکردایه‌تی حیزبه‌ کان له‌شازی رپستوران، بر‌ی 1 ملیۆن ونیو دۆلار بۆک‌رینی پوزه‌وانه‌و جامانه‌و مه‌ تاره‌ی ئاوبۆپیشمه‌رگه‌ هه‌ ناسه‌ سارده‌ کان، بر‌ی 3 ملیۆن دۆلار بودجه‌ی دیوه‌ خان و ته‌ کیه‌و مالی پیاو ماقوولان.

بر‌ی 7 ملیۆن دۆلار بۆ عه‌ره‌ به‌ده‌ هه‌زارییه‌ کان تادلیان نه‌رم بیٲ و که‌رکوک جینه‌هیٲن، بر‌ی 9 ملیۆن دۆلار بۆ یارمه‌ تی لی‌قه‌وماوانی ئه‌هواره‌ کان و خه‌لکی ده‌وروبه‌ری کوفه‌و به‌سه‌ره‌، بر‌ی 4 ملیۆن دۆلار بۆ به‌نزین و مه‌سه‌ره‌فی ئۆتۆمبیله‌ کانی په‌رله‌مانتاران و وه‌زیره‌کان، بر‌ی 2 ملیۆن دۆلار بۆکلینیکس و قاوه‌و

بهکاتی ناوهندی ئه‌وروپا 20-6-2006 23:40

چای مه‌قه‌ره‌کان، بری 70 ملیون دۆلار به‌هۆی هه‌له‌ی هونه‌رییه‌وه ون بوو، بری 8 ملیون دۆلار بۆقه‌ره بووی جاش وکۆنه به‌عسییه‌کان، به‌مشیه‌یه ئه‌م خزمه‌تانه‌مان به‌م گۆژمه‌ به‌رزه جیه‌جیه‌کردوه و بری 2 ملیار دۆلاریش وه‌ک ناوکۆیی ماوه‌ته‌وه، به‌پیی ته‌وافق و کۆبوونه‌وه‌کانی پیرمام و قه‌لاچوالان بریارماندا له‌نیوان خۆماندا وه‌ک برا به‌شی بکه‌ین.

پیشینییه‌کان

سالی 2106 حکومه‌تی هه‌ریم بیر له‌ چاره‌سه‌ر کردنی بنه‌ره‌تی کیشه‌ی کاره‌ باده‌کاته‌وه و هه‌نگاوی بۆده‌نیته‌، هه‌چی وای نه‌ماوه هه‌مووی سه‌د سالیکه‌.

سالی 2156 حکومه‌تی هه‌ریم هه‌لوێست له‌به‌رامبه‌ر حکومه‌تی عێراقیدا وه‌رده‌گریت، سالی 3006 حیزبکی ئۆپۆزیسیون به‌ده‌ر له‌پارتی و به‌کیتی ده‌سه‌لاتی کوردستان به‌ده‌سته‌وه ده‌گریت، سالی 3076 سه‌رکردایه‌تی کورد تاوتوویی ئه‌وه ده‌کات تۆبلی کاتی ده‌وله‌تی کوردیی هاتیبی؟ سالی 3081 ئه‌گه‌ر که‌رکۆک نه‌گه‌رايه‌وه سه‌رکوردستان جه‌عه‌ری وموقته‌دا له‌گۆرده‌رده‌هینین و ئیسقانه‌کانیان ده‌سوتینین، سالی 3091 وه‌زاره‌ ته‌کانی دارایی و ناوخۆ ده‌بنه‌وه به‌یه‌ک و هه‌زاران هاوالاتی له‌خۆشیدا ده‌پژینه‌ سه‌ر شه‌ قامه‌ کان، سالی 3092 کیشه‌ی سه‌که‌ن رێگاچاره‌یه‌کی بۆده‌دۆزیته‌وه و له‌وانه‌یه 400-500 شوقه‌ی سه‌که‌نی دروست بکریته‌، سالی 3099 نه‌وه‌ی کاک (...) ئه‌ندامی مه‌کته‌بی سیاسی (...) ده‌بیته‌ سه‌رۆک وه‌زیران و کابینه‌که‌ی به‌گه‌نده‌لی ناوده‌رده‌کات، سالی 3110 هیلی شه‌مه‌نده‌فه‌ر ده‌گاته‌ سلیمانی و هه‌له‌بجه‌، سالی 3200 بۆیه‌که‌مین جار کورد ده‌رزیه‌کی سنجاق دروست ده‌کات، سالی 3225 دیسان شه‌ری برا کۆژه ده‌ستپیده‌کاته‌وه و چل سالی تر ده‌خایه‌نی، سالی 3270 لایه‌نه‌کانی کوردناشت ده‌بنه‌وه و ده‌یانه‌وێت مالی کورد یه‌ک بخه‌نه‌وه، سالی 3285 دیسان گه‌نده‌لیو سته‌مکاریی ده‌ستپیده‌کاته‌وه، سالی 3333 دونیا ئاخرده‌بیته‌ و نه‌کورد بۆیه‌ خاوه‌نی ده‌وله‌ت و نه‌هاولا تیه‌یه‌کانی رۆژیک هه‌ناسه‌یه‌کی شادیان هه‌لمزی.

چاپکراوی نوی

ده‌زگای (ترخینه‌) بۆچاپ و بلاو کردنه‌وه کتیبی (بیره‌وه‌رییه‌کانی نه‌نه‌ریحان) ی له‌دوو تووی 600 لاپه‌ره‌ی ره‌نگاوپه‌نگ به‌تیرازی 30 هه‌زارانه‌ خسته‌ به‌رچاوی خوینه‌ران، هه‌مان ده‌زگا کتیبی (سووده‌کانیپه‌لپینه‌) و (ئامۆزگارییه‌کانی لاله‌فه‌ره‌ج) ی چاپکردوه‌وه‌ر دوو کتیبه‌که‌ له‌ناوه‌ندی رۆشنبیرییدا ده‌نگیکی باشیان دایه‌وه‌.

بنکه‌ی (فیکلانکۆ) ی رۆشنبیری له‌م ماوه‌یه‌دا ئه‌م سێ دیوانه‌شيعره‌ی خسته‌ به‌رده‌یده‌ی خوینه‌ران - دیوانی (من گه‌مزه‌م ئه‌ی یاره‌قۆنه‌ره‌که‌م) له‌نوسینی ماعیری گه‌وره‌ شه‌فیقی تۆفیقی مه‌وقیف.

- دیوانی (له‌وه‌زیاتر که‌رم مه‌که‌) له‌نوسینی شاعیری لاو، دلشکاو دل‌سوتاو فه‌ره‌نجی.

- دیوانی (دوکه‌لی عه‌شق و سه‌مای ته‌یاره‌) به‌پینوسی شاعیری ناودار، جومعه‌ی که‌متیارزاده‌.

هه‌روه‌ها له‌دریژه‌ی کتیبه‌ چاپکراوه‌کانی ده‌زگای (دارسیواک) چه‌ند کتیبیکی نوی که‌وته‌ بازاره‌وه له‌گه‌رنگترین ئه‌و کتیبانه‌ کتیبی (کافره‌ مه‌لعونه‌کان و جیهاده‌ خۆشه‌که‌ی شیخ زانا) بوو، به‌په‌ره‌مووچی شیخ به‌تریک مه‌نتیق که‌بۆجاری چواره‌مه‌ چاپده‌کری و کتیبه‌که‌ش له‌بنه‌ره‌تا نامه‌ی دکتۆرایه‌.

له‌لایه‌که‌یتره‌وه سه‌نته‌ری (هۆلاکۆ) ی فه‌لسه‌فیی ده‌یان کتیبی دانسقه‌ی بلاو کرده‌وه، ئه‌م سێ کتیبه‌ش به‌ناو بانگترینی ئه‌و کتیبانه‌ن سه‌نته‌ر چاپکردوون.

- (فۆکۆو جوهره‌کانی چیشته‌ لیئان) ئاماده‌کردن و وه‌رگێرانی، سوچی فه‌لسه‌فی.

- (بنه‌ما عه‌سه‌که‌رییه‌کانی بیری ژاک دریدا) نوسینی، دخنۆر کالیار که‌ریم.

- (نامه‌د‌ل‌دارییه‌کانی مارکس بۆلینین) وه‌رگێران و ساغکردنه‌وه‌ی، جه‌عه‌ری جومله‌چی.

به لاینیش ده دهین له چاپکراوهکانی تر ئاگادارتان بکهینهوه، چاوه پروان بن.

له پوژی ئافره تاندا

له پوژی ههشتی مارسدا کارتی پیروژیایی بۆهاوپی ئافرهتهکانی دهنیرو و لههه مان پوژدا پله کهی خوی بۆنیستیخلالکردنی کچهسکرتیره کهی به کاردینیت، له پوژی ههشتی مارسدا پر به دونیا هاوار بۆیه کسانێ دهکات، ده پواته وه مالی ژن و خوشکهکانی دارکاری دهکات.

له سه ر شاشه ی تیقی داوای سه ربه ستی ئافره تان دهکات، له ولاشه وه له ماله کهی خویدا خوشک و دایکی زیندانی کردووه و ته لبه ندی به ده وردالی داون، له کاتی گفتوگۆدا له سه رمافهکانی ژنان هه لده چی به لام چه که کهی پر له فیشه که بۆ خوشکه کهی گه رپیاو یکی خوشبوو ییت.

له پوژی ههشتی مارسدا ده چی ته ریزی پی شه وه ی رپی یوان بۆ داوا کردنی مافهکانی به لام هه رخوی په تی کویلا یه تی له مل دهکات و سه ر به هه وئ شووده کات، قبو لی نییه کهس بچو کترین گومان له ئافره ت بکات که چی له ولاره خوی مه زاد دهکات و به ده ول مه ندیک خوی ده فرو شیت.

پر به ده می هاوار ده کات نابۆتوند و تیزی به لام سووکایه تی و لی دانی می رده کهی قبو لده کات. ئه ندامی رپیکه راویکی ئافره تانه به لام ری ده دات به زور خوشکه کهی به شوو بدن، هه ل سو راوی مافهکانی ژنانه به لام ژنه دراوسی کهی ده نالی نیت به ده ست جهوری می رده که یه وه هه رئاو رپیشی لی ناداته وه، که ده می ده کاته وه دو بو قوار و قی رجینیا و لف سی ناگاتی به لام له کرده وه دا هه رله و ژنه ئاساییه تی نه په ریوه که خوی به زه عیفه ده زانی و ملکه چی می رده که یه تی. ئای چه ند درۆیه کی گه وره یه پوژی ژنان له ولاته کهی مندا.

Shamzini 79@hotmail.com